

OSNOVE FINANSIJSKOG INŽENJERINGA 1

Finansijski koeficijenti (Racio analiza)

Predmetni profesori

Prof. Dr Mladen Radišić, mladenr@uns.ac.rs

Doc. Dr Miroslav Ferenčak, ferencak@uns.ac.rs

Kabinet: ITC 308

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

Finansijski koeficijenti su korisni za potpuno sagledavanje finansijske pozicije i za donošenje investicionih odluka u budućnosti. Koriste se za interna poređenja - unutar firme **tokom vremena** (sagledavanje trenda) i za eksterna poređenja – sa drugim firmama i u okviru privredne grane - u odnosu **na prosek**

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

KOEFICIJENT	FORMULA	PRIMER	TUMAČENJE
Opšti ratio likvidnosti	$\frac{\text{Obrtna imovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$	1,5	Korporacija ima 1,5 din kratkoročne imovine za otplatu 1 din kratkoročnih obaveza
Rigorozni ratio likvidnosti	$\frac{\text{Gotovina} + \text{Kratkoročne HoV} + \text{Potraživanja}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$	0,85	Korporacija ima 0,85 din kratkoročne likvidne imovine za otplatu 1 din kratkoročnih obaveza
Dug / Imovina	$\frac{\text{Ukupan dug}^*}{\text{Ukupna imovina}}$	0,6	Ukupne obaveze korporacije manje su za 40% od imovine korporacije
Ratio finansijskog leveridža	$\frac{\text{Prosečna vrednost imovine}}{\text{Prosečna vrednost vlasničkog kapitala}}$	2,8	Na svaki 1 uloženi din od strane vlasnika, korporacija je zadužena 2,8 din
Obrt imovine	$\frac{\text{Prihod}}{\text{Prosečna vrednost imovine}}$	2,5	Svaki 1 din ukupne imovine korporacije ostvaruje 2,5 din prihoda
Obrt trajne imovine	$\frac{\text{Prihod}}{\text{Prosečna vrednost stalne imovine}}$	4,6	Svaki 1 din dugoročne imovine korporacije ostvaruje 4,6 din prihoda
Obrt zaliha	$\frac{\text{Varijabilni troškovi (COGS)}}{\text{Prosečna vrednost zaliha}}$	10	Na svaki 1 din inventara korporacija ostvaruje 10 din prihoda
Obrt potraživanja	$\frac{\text{Prihod}}{\text{Prosečna vrednost potraživanja od kupaca}}$	15	Na svaki 1 din potraživanja od kupaca korporacija ostvaruje 15 din prihoda
Period naplate potraživanja	$\frac{365}{\text{Obrt potraživanja od kupaca}}$	24	24 dana je prosečan period naplate potraživanja

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

KOEFICIJENT	FORMULA	PRIMER	TUMAČENJE
Stopa dobiti <i>Profit Margin</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Prihod}}$	0,35	Na svaki 1 din ostvarenih prihoda, korporacija ima 0,35 din neto dobiti
Rentabilnost imovine <i>Return On Assets</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Prosečna ukupna imovina}}$	0,15	Na svaki 1 din ukupne imovine, korporacija ima 0,15 din neto dobiti
Rentabilnost kapitala <i>Return On Equity</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Prosečan ukupan kapital}}$	0,2	Na svaki 1 din uloženog kapitala, korporacija ima 0,2 din neto dobiti
Dobit po akciji <i>Earnings per Share</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Prosečan broj akcija u opticaju}}$	950	Prosečno, svaka akcija korporacije ostvaruje 950 din dobiti
P - E <i>Price - Earnings</i>	$\frac{\text{Cena po akciji}}{\text{Dobit po akciji}}$	16,5	1 din godišnje dobiti plaćamo 16,5 din

Finansijski koeficijenti (Racio analiza)

Primer 1:

Na osnovu tabelarnog prikaza pojedinih stavki bilansa uspeha i bilansa stanja kompanija:

- **Exxon Mobil Corporation,**
- **Chevron Corporation i**
- **Shell plc**

odrediti osnovne finansijske koeficijente:

- Likvidnosti
- Finansijskog leveridža
- Aktivnosti
- Profitabilnosti

a zatim izvršiti racio analizu

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

Exxon Mobil Corporation

(u 000.000 \$)

STAVKA	30.12.2019.	30.12.2020.	30.12.2021.	30.12.2022.
Ukupan prihod	264.938	181.502	285.640	398.675
Kratkoročne obaveze	63.989	56.363	56.643	69.045
Dugoročna imovina	312.545	287.857	279.769	271.436
Kapital	198.938	164.130	175.683	202.473
Ukupne obaveze	163.659	168.620	163.240	166.594
Dobit	14.340	-22.440	23.040	55.740
Ukupna imovina	362.597	332.750	338.923	369.067
Dugoročne obaveze	99.670	112.257	106.597	97.549
Inventar	18.528	18.850	18.780	24.435
Kratkoročna imovina	50.052	44.893	59.154	97.631
Varijabilni troškovi	295.608	211.806	170.447	199.625
Broj akcija	4.270	4.271	4.271	4.275
Cena akcije	62,12\$	44,84\$	75,96\$	116,01\$
Kratkoročni dug	20.578	20.458	4.276	634

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

Chevron Corporation

(u 000.000 \$)

STAVKA	30.12.2019.	30.12.2020.	30.12.2021.	30.12.2022.
Ukupan prihod	139.865	94.471	155.606	235.717
Kratkoročne obaveze	26.530	22.183	26.791	34.208
Dugoročna imovina	209.099	213.712	205.797	207.366
Kapital	144.213	131.688	139.067	159.282
Ukupne obaveze	93.215	108.102	100.468	97.467
Dobit	2.924	-5.543	15.625	35.465
Ukupna imovina	237.428	239.790	239.535	257.709
Dugoročne obaveze	65.690	84.881	72.804	63.259
Inventar	5.848	5.676	6.305	8.247
Kratkoročna imovina	28.329	26.078	33.738	50.343
Varijabilni troškovi	109.331	69.996	107.297	161.735
Broj akcija	1.882	1.870	1.916	1.931
Cena akcije	120,51\$	84,45\$	117,35\$	78,49\$
Kratkoročni dug	3.282	1.548	256	1.964

Finansijski koeficijenti (Ratio analiza)

Shell plc

(u 000.000 \$)

STAVKA	30.12.2019.	30.12.2020.	30.12.2021.	30.12.2022.
Ukupan prihod	344.877	180.543	261.504	381314
Kratkoročne obaveze	79.625	73.950	95.547	121.310
Dugoročna imovina	311.648	288.572	275.614	277.087
Kapital	190.463	158.537	175.326	192.598
Ukupne obaveze	213.873	220.730	229.054	250.426
Dobit	15.843	-21.680	20.101	42.309
Ukupna imovina	404.336	379.267	404.380	443.024
Dugoročne obaveze	134.248	146.780	133.507	129.116
Inventar	24.071	19.457	25.258	31.894
Kratkoročna imovina	92.689	90.694	128.766	165.937
Varijabilni troškovi	308.122	193.538	225.656	302.535
Broj akcija	4.029	3.898	3.881	3.674
Cena akcije	52.15\$	36.89\$	51.40\$	58.81\$
Kratkoročni dug	15.064	16.899	8.218	9.001

Finansijski koeficijenti (Racio analiza)

Grupa A:

- Koeficijenti likvidnosti za Exxon Mobil
- Koeficijenti profitabilnosti za Chevron
- Koeficijenti aktivnosti za Shell

Grupa B:

- Koeficijenti finansijskog leveridža za Exxon Mobil
- Koeficijenti likvidnosti za Chevron
- Koeficijenti profitabilnosti za Shell

Grupa C:

- Koeficijenti aktivnosti za Exxon Mobil
- Koeficijenti finansijskog leveridža za Chevron
- Koeficijenti likvidnosti za Shell

Grupa D:

- Koeficijenti profitabilnosti za Exxon Mobil
- Koeficijenti aktivnosti za Chevron
- Koeficijenti finansijskog leveridža za Shell

Finansijski koeficijenti (Racio analiza)

Hvala na pažnji...

Da li imate nekih pitanja...